

Høringssvar til forslag for landsplandirektiv, udkast til §25 tilladelse, miljøvurdering og supplerende grundvandsredegørelse for højspændingsstation Lindehøj
[2022-11277/mail@sgav.dk](mailto:2022-11277@mail@sgav.dk); 2023-6354 hoeringplan@plst.dk

Hermed fremsendes høringssvar fra Danmarks Naturfredningsforenings afdeling i Vallensbæk og Ishøj kommuner vedrørende landsplandirektiv, miljøkonsekvensvurdering og grundvandsredegørelse for højspændingsanlægget Lindehøj samt udkast til §25 tilladelse til projekt Energiø Bornholm. I nærværende høringssvar forholder vi os alene til de forhold, der vedrører højspændingsstation Lindehøj og dets påvirkning af landskab og miljø. Beslutningen om, at højspændingsanlægget placeres i Høje-Taastrup Kommune med overgangs anlæg i Ishøj Kommune, er de facto truffet. Alligevel tillader vi os i de indledende kommentarer at forholde os til processen og beslutningen om placeringen.

Danmark er et lille og forholdsvis tætbebygget land, hvor placering af ny infrastruktur oftest giver anledning til sammenstød af interesser. Det er også tilfældet i spørgsmålet om placeringen af højspændingsanlægget, hvorfra transformationen af strømmen fra Energiø Bornholm til forbrugerne på Sjælland skal ske. Transformerstationen er med andre ord et afgørende element i den grønne omstilling af vores energi, som DN bakker fuldt og helt op om. Vores tvivl handler alene om placeringen og processen, der har ført til den valgte placering. Det er et sammenstød mellem to afgørende og vitale dele af vores infrastruktur; de tekniske installationer til den grønne omstilling og fremtidens drikkevandsforsyning for hovedstadsområdet.

Den statslige myndighed har med åbne øjne valgt en placering i et af Danmarks mest sårbare grundvandsområder. Det er sket uden grundig undersøgelse af rimelige alternativer, hvilket blev bekræftet allerede i 2023 ved miljøvurderingen, gennemført af Rambøll.

Tidligt i processen blev tre områder screenet som egnede placeringer af et højspændingsanlæg. Ud over det nu valgte område ved Solhøj, nu kaldet Lindehøj, blev også et område ved Hove og Avedøre Holme screenet. Begge mulige placeringer blev dog hurtigt fravalgt af Energinet, der foretrækker en placering i krydsfeltet af eksisterende luftledninger omkring Solhøj.

Man kan sådan set ikke fortænke Energinet i at mene, at en placering ved Solhøj er bedst, både teknisk og økonomisk. Det er jo her, man i forvejen har sine 400 kV luftledninger.

Hvad der teknisk og økonomisk er bedst for Energinet, er imidlertid ikke ensbetydende med, at det også er den bedste løsning, når andre aspekter tages med i betragtning. Og andre betragtninger, så som ikke mindst beskyttelse af drikkevand og hensyn til landskab og natur, skal naturligvis medtages, når der skal træffes en sådan på mange måder afgørende beslutning for hele det danske samfund.

Man kunne derfor med rimelighed have forventet, at en miljøvurdering af den samlede Plan for Program Energiø Bornholm også forholdt sig til de "rimelige alternativer" til Solhøj. Det er ikke tilfældet. En placering på Avedøre Holme fik

fem linjer med hovedargumentet, at "det tilgængelige areal vurderes at være utilstrækkeligt".

Lidt flere ord får afvisningen af Avedøre Holme i den supplerende grundvandsredegørelse, udarbejdet af Cowi i år. Også her er hovedargumentet, at "det tilgængelige areal er utilstrækkeligt". Området, der er tale om, ligger umiddelbart vest for Avedøreværket og er på 37 hektar og "som ud fra rent tekniske kriterier vurderes egnet til stationsudvidelse, men det er dog for lille til at etablere et nyt anlæg".

Af landsplandirektivet til højspændingsanlæg ved Solhøj fremgår, at delområde 1, det vil sige det område, som skal hegnes og som skal rumme bygningerne til anlægget, er på 16 hektar. Delområderne 2 og 3 består af et forsinkelsesbassin samt ellers primært af bevoksning, der over tid skal skærme anlægget mod omgivelserne.

Med andre ord fylder selve højspændingsanlægget med konverterområde og 400 kV-område 16 hektar. Da der ved en placering på et industriområde som Avedøre Holme ikke er brug for afskærmende beplantning, må det tilgængelige areal på 37 hektar Avedøre Holme derfor formodes at være tilstrækkeligt.

Det er da heller ikke alene arealets størrelse men også en række andre forhold, der får Energinet til at fravælge Avedøre Holme. Ifølge redegørelsen fra Cowi er jordbundsforholdene ringe og karakteriseres ved betydelige mængder fyld og at der derfor skal ske udskiftning af det eksisterende materiale med materiale, der er egnet til byggeri. Det kræver naturligvis transport, og "denne transport vurderes at få en væsentlig påvirkning af miljø og mennesker". Man efterlades med en fornemmelse af, at der er tænkt godt og grundigt over hvad der taler imod Avedøre Holme, når beslutningen nu er truffet og argumenterne mod alternative placeringer skal findes frem.

En placering på Avedøre Holme vil også være dyrere end Solhøj/Lindehøj, idet det ville kræve såkaldt netforstærkning mellem Avedøre Holme og Ishøj.

Det skal dog siges, at Cowi noterer et positivt element ved en placering på Avedøre Holme: "Området rummer ingen nationale grundvandsinteresser, hvorfor en fremtidig udbygning af området til el-tekniske formål ikke er i konflikt med de nationale grundvandsinteresser".

DN finder det kritisabelt, at en placering på Avedøre Holme ikke er belyst ud fra de samme parametre, som har gjort sig gældende for placeringen ved Solhøj. Energinet har tidligt lagt sig fast på ønsket om at opføre anlægget ved Solhøj. Det burde naturligvis ikke have afstedkommet, at "rimelige alternativer" blev afvist uden undersøgelse. Tekniske anlæg bør, mener DN, som udgangspunkt placeres i erhvervsområder eller industriparker og ikke i det åbne land, og naturligvis slet ikke i områder med vitale drikkevandsinteresser.

I en bekendtgørelse (nr. 1697 af 21. december 2016) pålægger Miljøministeriet landets kommuner, at "friholde områder med særlige drikkevandsinteresser og indvindingsoplande til almene vandforsyninger uden for disse for virksomhedstyper eller anlæg, der medfører en væsentlig fare for forurening af grundvandet". Denne opfordring gælder ikke staten. Et landsplandirektiv overruler den kommunale planlægning. Risikoen for drikkevandet er imidlertid den samme, uanset om det er staten eller en kommune, der giver tilladelse til "anlæg, der medfører en væsentlig fare for grundvandet".

Spørgsmålet er naturligvis så, om højspændingsanlægget vil medføre en sådan fare? Energinet og miljøkonsekvensrapporten siger nej. Eksperterne inden for vandforsyning og med kendskab til området, Hovedstadsområdets Forsyningsselskab, Høfor, er bekymret.

Drikkevandsinteresser

Hvad der især gør placering af højspændingsanlægget ved Solhøj uheldig er, at området er at betragte som et væsentlig grundvandsområde. I forhold til de første sonderinger, er anlægget nu flyttet til område A, det vil sige en placering i Høje-Taastrup Kommune vest for Sydvej, syd for jernbanen, øst for Solhøjvej og nord for kommunegrænsen mod Ishøj. Dermed er anlægget trukket længst væk fra det boringsnære beskyttelsesområde, BNBO, om end dele af anlægget rækker ind over BNBO. Hele området ligger imidlertid inden for indvindingsoplandene til Hofors regionale kildepladser Solhøj Kildeplads, Torslunde Kildeplads og Thorsbro Kildeplads.

Området omkring Solhøj Kildeplads, Danmarks næststørste og Hofors største kildeplads, er karakteriseret ved korte transporttider fra terræn til kildepladsens indvindingsboringer. Området er beliggende i grundvandsdannende oplande (GDO), der er de områder på terræn, hvorfra nedsivende regnvand strømmer til indvindingsboringer. I høringssvar fra Høfor af 23. juni 2023 hedder det: "Disse områder er særligt relevante i forhold til grundvandsbeskyttelse, især med en kort (for eksempel under 50 år) transporttid fra terræn til indvindingsboring". Høfor betegner placeringen af højspændingsanlægget på den valgte placering som problematisk og noterer, at Solhøj Kildeplads "ikke kun har stor betydning for den nuværende men også for den fremtidige vandforsyning til forbrugerne i hovedstadsområdet".

Høfor betegner de tre nævnte kildepladser som "kritisk og meget vanskelig erstattelig infrastruktur, og området omkring Solhøj kan karakteriseres som et strategisk vigtigt drikkevandsområde".

Høfor oplyser, at transformerstationer historisk har været kilde til mange forureninger af jord og grundvand, og selv om driftspraksis er ændret, benyttes der fortsat store mængder olie i forskellige anlæg på transformerstationer. Hofors bekymring går på forureningsspredning i forbindelse med ulykker og brand.

I det nævnte høringssvar anbefalede Høfor derfor, at der blev undersøgt alternative placeringer af transformerstationen, da det vil være den sikreste måde at undgå fremtidig risiko.

Desværre en anbefaling, som Energinet, Energistyrelsen og Miljøstyrelsen valgte ikke at følge.

Sidste mulighed er, at ministeren på området, by- og landdistriktsministeren, betragter drikkevandet som en så uvurderlig fremtidig ressource, at også han ønsker alternative placeringer belyst, inden han underskriver et landsplandirektiv.

Af landsplandirektivets formålsbestemmelse fremgår, at bekendtgørelsen har til formål, "at sikre grundvandsforekomster i området, hvilket sikres gennem krav til placering af tekniske anlæg uden for udpegning af et BNBO samt krav om, at aktiviteter inden for OSD, indvindingsoplande og BNBO ikke må give anledning

til, at fastsatte målsætninger for grundvandsforekomster ikke vil kunne opnås. Landsplandirektivet fastsætter bindende rammer for, at en senere realisering i form af konkrete aktiviteter indenfor BNBO skal tilrettelægges i overensstemmelse med fastsatte målsætninger for grundvandsforekomster. Derudover fastsættes der i landsplandirektivet, med baggrund i den supplerende grundvandsredegørelse, rammer for indretning i anlægsperioden, som skal sikre grundvandsinteresserne i området.

I miljøkonsekvensrapporten hedder det: "Det vurderes således at være et sandsynligt udfald, at en realisering af landsplandirektivet ikke - hverken i sig selv eller kumulativt - vil indebære en forringelse eller være til hinder for målopfyldelse for målsatte grundvandsforekomster".

DN håber, at vurderingen viser sig at være rigtig.

Påvirkning af landskab, natur og miljø

Højspændingsanlægget placeres i et område med meget betydelige landskabelige og rekreative værdier. Syd for stationen ligger det fredede herregårdslandskab, et kulturhistorisk unikt landskab præget af åbne marker, lange udsyn og smukke alleer. Området – herunder Naturstyrelsens Solhøj Fælle – er samtidig en rekreativ oase for mange mennesker fra et stort område.

Derfor skal det i planlægningen sikres, at omgivelserne skærmes bedst muligt mod det store anlæg.

I landsplandirektivets afsnit om forholdet til anden lovgivning og planlægning noteres det, at opførelse af et højspændingsanlæg ligger inden for Fingerplanens formålsbestemmelse for transportkorridoren med arealreservation til blandt andet udlæg til teknisk anlæg. Det slås samtidig fast, at udpegningen til "skovrejsning uønsket" fastholdes på grund af beliggenheden i transportkorridoren. En fastholdelse af denne bestemmelse vil begrænse beplantningen i området og forhindre den nødvendige afskærmning af de høje bygninger. Som nævnt vil landskabet blive voldsomt påvirket af det store anlæg. En egentlig skovrejsning vil derfor være et nyttigt bidrag til for det første at mindske anlæggets dominans i landskabet og, for det andet skabe mere natur. Ved skovrejsning vil anlægget efter en række år være helt afskærmet fra syd. DN foreslår derfor, at udpegningen "skovrejsning uønsket" som minimum ophæves i delområde 2 og 3.

Danmarks Naturfredningsforening har lanceret en vision om at omskabe hele Ring 5-transportkorridoren til en naturkorridor. Det skal ske for at skabe sammenhængende natur med spredningsmuligheder for dyr og planter, og samtidig give mulighed for at skabe et sammenhængende stisystem fra Helsingør til Køge gennem afvekslende natur og landskaber. Visionen er blandt andet præsenteret i forbindelse med det netop overståede kommunalvalg. Politikere fra hele det politiske landskab i de fleste af de berørte kommuner har taget positivt imod tankerne. For ikke at skabe en "prop" midt i en sådan korridor, er det vigtigt, at der uden om det egentlige højspændingsanlæg, de indhegnede 16 hektar, skabes både natur og tilgængelighed. DN ser derfor positivt på, at delområderne 2 og 3 udlægges til natur på baggrund af den principskitse for beplantning, som er bilag 2 i forslaget til landsplandirektiv. DN

anbefaler, at der skabes stiadgang til området fra flere sider.

DN er enig i et beplantningsprincip, som tilsiger en bred variation i størrelse og art samt, at beplantningen skal bestå af træer og buske af hjemmehørende arter samlet i grupperinger, som danner lunde og tykninger for dermed at skabe et varieret landskab.

Bygningerne i konverter- og i 400 kV-området bliver op til 25 meter høje og bliver meget synlige i landskabet. Herregårdslandskabet og de åbne landskabsmiljøer syd for højspændingsstationen vil blive meget påvirket. Det er derfor af afgørende betydning, at der ved valg af farver og facadebeklædning vælges farver inden for jordfarveskalaen. Ved valg til den skærmende beplantning kan det anbefales, at der også tænkes i valg af hurtigt voksende træer, eventuelt som ammetræer.

Ifølge miljøkonsekvensrapporten er der ikke fundet egnede levesteder for bilag IV-arter i planområdet, og der nedlægges intet beskyttet natur eller fredskov i forbindelse med realisering af landsplandirektivet. Derimod skabes der mulighed for, at der på arealer i delområderne 2 og 3 vil kunne udvikle sig naturtyper, som lever op til § 3-beskyttelsen. Denne udvikling vil nødvendigvis være helt afhængig af den efterfølgende pleje/drift af arealerne, der som udgangspunkt varetages af Energinet. Der lægges i landsplandirektivet op til at etablere en beplantnings- og naturplejeplan for beplantningen rundt om højspændingsstationen, som dels skærmer området set fra omgivelserne, dels understøtter den lokale biodiversitet og skaber et nyt rekreativt stiforløb gennem området. Det noteres også, at det planlagte regnvandsbassin – hvis det udformes så naturligt som muligt - med tiden kan blive levested for planter og dyr.

Der er i området enkelte §3-beskyttede vandhuller, som forventes bibeholdt. Højspændingsstationen er beliggende i et landskab, hvor nattemørket er en væsentlig kvalitet. Derfor bør der i §25 tilladelsen fastsættes bindende vilkår for, at belysning bør begrænses til det, der er strengt nødvendigt for drift og sikkerhed. Kontinuerlig natbelysning bør undgås, både af hensyn til mennesker og dyr. Der bør ikke etableres belysning i forbindelse med det planlagte stisystem.

Sundhedsforhold

I miljøkonsekvensrapporten hedder det: "Det er vurderet, at landsplandirektivet vil kunne realiseres under overholdelse af vejledende grænseværdier og forskrifter for støj og vibrationer samt uden væsentlige lysgener både under anlæg og drift. Desuden vil kun få boliger (mindre end 5) blive delvis eksproprieret. Planlægningens konsekvens for befolkning og sundhed vurderes på den baggrund som ikke væsentlig".

På borgermødet i Taastrup 20. november 2025 erkendte medarbejdere fra Energinet imidlertid, at der er støj fra højspændingsanlægget, og at borgere, der bor tæt på anlægget, vil blive påvirket af støjen. Det fremgår af støjredegørelsen, at det kun er muligt at overholde Miljøstyrelsens vejledende grænseværdier, hvis der foretages støjdæmpende foranstaltninger. Det er en understregning af, at støj omkring anlægget er et reelt problem, som skal tages alvorligt. Det må derfor forventes, at bygherren gør hvad der er teknisk muligt

for at reducere støjen. Ambitionen bør ikke blot være at overholde Miljøstyrelsens vejledende grænseværdier.

DN forventer, at der efter ibrugtagning foretages støjmålinger, og at yderligere støjdæmpende foranstaltninger vil blive iværksat, hvis grænseværdierne ikke kan overholdes.

Der synes at herske stor videnskabelig usikkerhed omkring sundhedsrisici i forbindelse med udsættelse for lavfrekvente elektromagnetiske felter. Derfor er der forståelig utryghed hos borgere, der bliver nabo til højspændingsanlægget. Miljøkonsekvensrapporten bruger ikke mange ord på et potentielt stort problem for naboerne. Det bliver i stedet betegnet som ikke væsentligt: "I forhold til lavfrekvent støj er der ikke fastsatte grænseværdier, men Miljøstyrelsen har stillet forslag om sådanne. Der er tidligere blevet lavet undersøgelser af lavfrekvent støj Energinets anlæg. Der er dog aldrig blevet påvist lavfrekvent støj, der udgør et problem. Konsekvensen af lavfrekvent støj vurderes på den baggrund som ikke væsentlig". Uanset denne konklusion er usikkerheden og utrygheden omkring netop lavfrekvens støj er imidlertid forståelig.

DN opfordrer derfor Energinet som driftsansvarlig at række ud til naboer, som er utrygge og usikre over de sundhedsmæssige aspekter ved den lavfrekvente støj. Det kunne ske ved at imødekomme naboernes ønsker, i form af målinger og undersøgelser under drift samt støjbegrænsende foranstaltninger.

Vandløbet Baldersbæk løber igennem projektområdet. Vandløbet er ikke målsat og betragtes som spildevandsteknisk anlæg. Baldersbæk løber ud i Ishøj Sø og Lille Vejleå, der er målsat, og vandet ender i Køge Bugt, der ligeledes er målsat. Det fastsættes i landsplandirektivet, at der etableres et forsinkelsesbassin, hvor overfladevand fra bygninger og befæstede arealer vil blive opsamlet, og hvor miljøfremmede forurenende stoffer bundfælder, hvilket medfører, at udledningen af disse stoffer til Baldersbæk begrænses. I forbindelse med meddelelse af tilladelserne bliver der stillet vilkår, der sikrer, at udledningen fra projektet ikke forhindrer, at målsætninger for de målsatte recipienter kan overholdes.

Af miljøkonsekvensrapporten fremgår imidlertid, at zink-koncentrationerne i det udledte vand til Baldersbæk overstiger miljøkvalitetskrav for vandløb. I rapporten vurderes dette ikke væsentligt, da miljøkvalitetskravet er for vandløb og ikke spildevandstekniske anlæg. Det oplyses desuden, at de målte værdier i Baldersbæk allerede viser, at kravet er overskredet. I høringssvar skriver Ishøj Kommune, at man ikke kan acceptere, at højspændingsstationen bidrager med zink over miljøkvalitetskrav for vandløb, da det udledte vand ledes til Lille Vejleå. Kommunen skal derfor bede om dokumentation for, at udledningen ikke forringer Lille Vejleås mulighed for målopfyldelse jf. vandområdeplanen. Det er et ønske, som DN er enig i.

DN mener, at det af tilladelserne skal fremgå, at der bliver ført uafhængig kontrol med, at udledningstilladelsernes vilkår overholdes, både i anlægs- og driftsfasen.

Anlægsfasen

Det forudsættes, at der i anlægsfasen skal ske grundvandssænkning. I miljøkonsekvensrapporten er det vurderet, at dette ikke har nogen konsekvenser for grundvandsforekomsten. Vurderingen er "baseret på viden om geologien, da

udgravningerne sker i lerede, terrænnære lag, samt viden om ingen vandvinding i de terrænnære lag. Vandet udledes på terræn", hedder det. I miljørapporten, udarbejdet af Rambøll i 2023, anbefales det derimod direkte, at man undgår grundvandssænkning i forbindelse med anlægsarbejde for at sikre mod forurening af grundvandsmagasinet. Denne sikkerhedsforanstaltning vil DN anbefale følges.

DN betragter det som en selvfølgelighed, at der ved bygge- og anlægsarbejdet udelukkende anvendes afprøvede materialer uden giftige tilsætningsstoffer. Det bør indskrives i landsplandirektivet på linje med, at der ikke må anvendes zink, kobber, bly og genbrugsplast på grund af hensynet til grundvandsforekomsterne. I anlægsfasen anlægges en tofaset adgangsvej fra Ring 5/Sydvej. Af forslaget til landsplandirektivet fremgår, at adgangsvejen "især" skal benyttes til tung trafik som tilkørsel af sand og grus, bygningselementer, kabler og lignende samt maskiner som gravemaskiner, kraner m.v. Det bør præciseres at al tung trafik i anlægsfasen skal ske via Sydvej for at friholde mindre veje som Torslundevej og Solhøjvej for tung trafik. Ud over en sådan præcisering skal bygherren under anlægsfasen føre kontrol med, at den tunge trafik rent faktisk også kun anvender den anviste adgangsvej. Trafik har det, som vand, med at finde den hurtigste vej.

DN ser positivt på, at overskudsjord ikke fjernes fra området men i stedet bruges til at skabe et bakket og varieret landskab omkring højspændingsstationen. Det vil også kunne bidrage til at afskærme for indbliksgener. Ishøj Kommune efterspørger i sit høringssvar, at der syd for adgangsvejen fra Sydvej anlægges en bakke/overdrev med beplantning, der kan fungere som visuel afskærmning. DN mener, det vil være en fornuftig foranstaltning.

Anlægsfasen forventes at vare 3½ år. I begyndelsen vil anlægsarbejdet være præget af selve byggemodningen, hvor der etableres vejadgang og bassin til afvanding fra pladsen, og selve byggepladsen etableres. Aktiviteterne i anlægsfasen består ifølge miljøkonsekvensrapporten som udgangspunkt af jordhåndtering inden for området, fundering og tørholdelse af byggegruber samt oplag af byggematerialer. Videre fremgår det, at afledning af vand fra planområdet i anlægsfasen "kan således indebære en påvirkning af en målsat vandløbsstrækning (Lille Vejleå) og et målsat kystvand (Køge Bugt) i form af afledning af spildevand med indhold af miljøfarlige forurenende stoffer, næringsstoffer og iltforbrugende stoffer".

Der udstedes en udledningstilladelse også i forbindelse med anlægsarbejdet. Som nævnt går DN ud fra, at der føres kontrol med, at der også i anlægsfasen føres kontrol med, at der ikke udledes spildevand med miljøfarlige stoffer til Baldersbæk og dermed recipienterne nedstrøms.

Afsluttende bemærkninger

Processen omkring planlægning af landanlæggene til Energiø Bornholm har været i gang i omkring fire år. Nu synes der imidlertid at skulle fart på beslutningsprocesserne. På borgermødet i Taastrup den 20. november 2025 oplyste medarbejdere fra Plan- og Landdistriktsstyrelsen, at det forventes, at ministeren kan underskrive landsplandirektivet "medio januar 2026". Det vil sige omkring en måned efter høringsfristen. Det giver ikke megen tid til at

nærstudere forslag og kommentarer i høringssvarene fra de mange berørte parter. DN håber imidlertid, at alle konstruktive forslag, der kan mindske gener og risici for borgere, natur og landskab tages i seriøs betragtning i den fortsatte proces.

DN's anbefalinger i kort form:

Bestemmelserne om "skovrejsning uønsket" i transportkorridoren ophæves.

Der føres kontrol med det overfladevand og spildevand, der ledes fra anlægget – både under anlæg og drift – til Baldersbæk og dermed målsatte recipienter nedstrøms.

Der bør ikke ske grundvandssænkning i forbindelse med anlægsarbejdet.

Venlig hilsen

Danmarks Naturfredningsforening Vallensbæk-Ishøj

Torben Kragh, formand
